

---

priopćenja

Pero Bulat

DEMOGRAFSKA SITUACIJA EVROPE 1974. G.

Čim čovjek pokuša ući u brojeve koji govore o životu i smrti suvremene evropske obitelji, odmah ga udari po licu očita činjenica: nastavlja se opadanje porođaja gotovo u svim zemljama staroga kontinenta. Ako i postoje neke minimalne razlike u evoluciji pojedinih zemlja, najveći broj svih evropskih naroda danas pokazuje indeks koji označava opadanje reprodukcije pučanstva. U nekim pak zemljama Evrope više ljudi umire nego se rada (SR Njemačka).

U Zapadnoj Evropi gotovo u svim zemljama postotak nataliteta nije veći od 14 porođaja na 1000 stanovnika. To je onaj postotak koji su prije imali samo veliki gradovi ili područja velikoga iseljavanja mladih. Takav slab postotak opaža se i u Saveznoj Republici Njemačkoj. Ali on je jače pao u Francuskoj baš poslije 1973. godine. Jedino Irska, Island, Portugal i Španjolska imaju postotak rođenih koji je razmjerno veći od prosjeka Evrope.

U istočnoj Evropi Demokratska Republika Njemačka ima vrlo slab postotak porođaja. U svim ostalim zemljama opaža se lagani porast stope porođaja zbog najnovijih socijalnih zakona, koji odgovaraju natalitetu, ali koji su bili uvedeni zbog alarmantnoga pada porođaja u zadnjih deset godina u tim zemljama.

Što se tiče Sovjetskog Saveza, tu je situacija kompliciranija. Poslije naglog pada nataliteta između 1960. i 1970. godine svjedoci smo opće stagnacije nataliteta. Ipak se osjeća neki mali prirast u republikama u kojima postoji izvjesna tradicija visokog nataliteta.

Zemlja	Broj stanovnika	Broj porodaja		Broj mrtvih		Stopa porodaja		Stopa smrtnosti	
		1972.	1974.	1972.	1974.	1972.	1974.	1974.	1972.
SR Njemačka	62,041.000	701.400	627.000	731.500	727.400	11,3	10,1	11,7	11,7
Austrija	7,550.000	103.500	97.400	94.700	94.300	13,9	12,8	12,7	12,4
Belgija	9,765.000	134.400	124.400	116.700	116.300	14,0	12,8	12,3	11,9
Danska	5,050.000	75.500	71.300	50.400	51.500	15,1	14,2	10,0	10,2
Finska	4,682.000	59.100	62.400	44.400	44.800	12,7	13,3	9,6	9,6
Francuska	52,507.000	875.100	799.800	547.500	550.500	16,9	15,2	10,6	10,5
Irska	3,090.000	67.600	—	32.000	—	22,4	—	11,2	—
Island	220.000	4.600	—	1.500	—	21,9	—	7,1	—
Luksemburg	353.000	4.100	—	4.000	—	11,9	—	11,9	—
Norveška	3,975.000	64.300	59.500	39.400	39.300	16,3	14,9	10,0	9,9
Nizozemska	13,545.000	214.100	186.000	113.600	109.200	16,1	13,7	8,5	8,0
Engleska	55,970.000	831.200	742.000	673.900	666.800	14,9	13,3	12,1	11,9
Švedska	8,157.000	112.300	109.700	84.100	86.200	13,8	13,4	10,4	10,6
Švicarska	6,460.000	91.300	84.400	56.500	56.100	14,0	13,1	8,7	8,6
Albanija	2,415.000	—	—	—	—	30,4	—	—	—
Španjolska	35,225.000	665.600	680.500	280.200	295.500	19,4	19,3	8,2	8,4
Grčka	9,020.000	140.600	143.900	76.800	76.200	15,9	16,1	8,3	8,5
Italija	55,390.000	886.600	874.100	519.700	526.900	16,3	15,8	9,6	9,6
Malta	320.000	5.400	5.400	2.900	2.700	16,9	16,8	9,4	8,3
Jugoslavija	21,130.000	377.000	—	182.400	—	18,2	17,9	9,1	8,5
Portugal	8,564.000	174.400	168.600	89.200	96.500	20,3	19,8	10,6	10,9
Njemačka DR	16,950.000	200.400	179.100	234.400	229.000	11,8	10,5	13,7	13,4
Bugarska	8,680.000	131.300	—	83.900	—	15,3	10,5	13,7	13,4
Madžarska	10,460.000	153.300	186.200	119.000	125.700	14,7	17,8	11,4	12,0
Poljska	33,691.000	575.700	621.100	205.200	277.100	13,4	18,4	8,0	8,2
Rumunjska	20,380.000	389.200	—	189.800	—	18,8	20,3	9,1	9,1
Čehoslovačka	14,675.000	251.200	291.000	160.300	168.000	17,3	19,8	11,1	11,7
SSSR	252,030.000	4,404.000	—	2,105.400	—	17,8	—	8,5	—
Kanada	22,480.000	347.300	348.000	162.400	168.700	15,9	15,5	7,5	7,5
USA	211,910.000	3,258.000	3,166.000	1,962.000	1,933.000	15,7	15,0	9,4	9,1
Australija	13,339.000	265.000	—	109.800	—	20,4	—	8,5	—
Novi Zeland	3,027.000	63.500	—	24.800	—	21,8	—	8,5	—

Zemlja	Broj stanovnika	1968.	1971.	1972.
Ukrajina	48,237.000	14,9	15,4	15,5
Litva	3,233.000	17,6	17,6	17,0
Estonija	1,405.000	14,9	16,0	15,6
Georgija	4,835.000	19,4	19,0	18,0
Azerbejdžistan	5,421.000	32,1	27,7	25,6
Armenija	2,667.000	23,9	22,6	22,5
Uzbekistan	12,896.000	34,3	34,5	33,2
Kirkizija	3,145.000	30,8	31,6	30,5
Moldavija	3,722.000	20,0	20,2	20,6
Bjelorusija	9,202.000	16,4	16,4	16,1
Rusija	132,189.000	14,1	15,1	15,3

Veoma je značajan razvitak nataliteta u nekim velikim gradovima Sovjetskog Saveza. Priložena tabela još bolje pokazuje različnost nataliteta u toj velikoj zemlji, tj. broj rođenih na 1000 stanovnika.

	Moskva	Lenjingrad	Kijev	Baku	Taškent
1965.	10,8	12,2	14,2	21,6	21,9
1968.	10,7	11,1	14,8	—	—
1970.	11,8	12,7	15,9	19,0	20,7
1971.	12,4	13,4	16,5	18,9	21,0
1972.	12,6	13,6	16,9	—	—
1973.	12,4	13,4	16,3	18,0	20,1

Zbog lakšega uspoređivanja naveli smo podatke koji se odnose na Kanadu i USA. Letimični pogled pokazuje da obje zemlje stagniraju, i to na razini koja je od 1973. godine vrlo niska. Australija i Nova Zelandija, koje su dosad imale razmjerno visok postotak, ulaze također prilično brzo na put redukcije nataliteta.

Usp. POPULATION 1975., VII—X.